

Paraša: Truma

4 692 písmen

1 145 slov

96 veršů

155 řádek

3 micvot

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ־לִי
תְרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת־תְרוּמָתִי:

Hospodin promluvil k Mošemu, říká: „Pověz synům Jisra’ele, ať pro mě vyberou příspěvek, můj příspěvek od každého, koho jeho srdce pobízí přispět.“

Veselý Purim! פורים שמחים!

Sidra pro tento týden: Truma**1. alija (Šemot 25:1–16)**

Moše má podle instrukcí požádat Jisra’el, aby celý lid přispěl na stavbu svatostánku. Příspěvek je dobrovolný a je třeba shromáždit zlato, stříbro, měď, lněné plátno i vlnu, v barvě tyrkysové, purpurové a šarlatové, obarvené kůže z beranů a tachašů, akáciové dřevo, olej do svícnů, vonné byliny a kadidlo, drahé kameny na štít velekněze. Bůh Mošemu rovněž předává instrukce ke zhotovení schrány z akáciového dřeva, ozdobené zlatým věncem a ze všech stran potažené ryzím zlatem. Na bocích bude mít čtyři zlaté prstence, dva po každé straně. Těmi se provléknou tyče, na nichž bude schrána přenášena.

Budování schrány a stánku setkávání připomíná tak trochu akci „národ sobě“. Mají zvolené barvy nějakou symboliku? Proč zrovna akácie? A co je to tachaš?

2. alija (25:17–30)

Víko schrány (kaporet) bude rovněž z ryzího zlata, ozdobené sochami cherubů, kteří budou obrácení tvářemi k sobě. Tato schrána má obsahovat svědectví a zpoza tohoto víka mezi oběma cheruby bude Bůh promlouvat s Mošem a sdělovat mu příkázání Jisra’eli. Instrukce ke zhotovení stolu pro předkladné chleby: stůl bude stejně jako schrána z akáciového dřeva, potažený ryzím zlatem, korunován zlatým věncem a se čtyřmi zlatými prstenci, kterými se budou provlékat tyče na přenášení.

3. alija (25:31–26:14)

Instrukce ke zhotovení menory. Má být ukována z jednoho kusu ryzího zlata, zdobená kalichy a poupaty květů mandlovníku, se třemi rameny vybihajícími ze středového svícnu po obou stranách. Na tomto svícnu bude sedm lamp. Instrukce ke zhotovení dalšího náčiní k bohoslužbě. Zhotovení samotného svatostánku z deseti koberců ze lněných a vlněných vláken. Tyto koberce budou spojené zlatými sponami stejné velikosti.

Pokud chodíte na bohoslužby do synagogy, možná jste si všimli u většiny svatostánků bohaté výzdoby. Dokážete určit, co je na svatostánku znázorněno?

4. alija (26:15–30)

Trámy a fošny na konstrukci mají být zhotoveny z akáciového dřeva pobitého zlatem.

5. alija (26:31–37)

Z barvené vlny má být zhotovena opona, která bude oddělovat svatyni od nejsvětější svatyně, v níž bude uložena schrána.

6. alija (27:1–8)

Z akáciového dřeva, potaženého mědí, má být zhotoven oltář. Veškeré náčiní k jeho obsluze má být rovněž z mědi. Tento oltář má být dutý.

7. alija (27:9–19)

Celý příbytek, miškan, má být obklopen obdélníkovým nádvořím, ohraničeným sloupy, mezi nimiž budou napnuté lněné závěsy. Nádvoří bude sto loktů dlouhé a padesát loktů široké.

Maftir (Devarim 25:17–19)

Zvláštní maftir pro Šabat zachor zmiňující příkázání pamatovat (zachor) na to, co učinil Amalek Jisra’eli.

Haftara (1S 15:1–34)

Zvláštní haftara pro Šabat zachor vypráví o tažení krále Šaula proti Amalekovi. Ač je Šaulovi příkázáno, aby Amaleka pobil a nevzal si od něj nic jako kořist, Šaul se slituje nad králem Amalekovců Agagem, nechá ho naživu a zároveň si jako kořist vezme nejlepší kusy z amalekovského dobytka. Prorok Šmuel Šaulovi oznámí, že stejně jako Šaul pohrdl Božím nařízením, tak i Bůh pohrdl Šaulem jako králem. Prorok Šmuel nakonec Agaga popraví.

Sidra pro tento týden: Truma

Paraša Truma rozebírá přípravy a instrukce ke stavbě svatostánku (*miškanu*), který měl sloužit jako ústřední fyzický bod uctívání Boha během putování pouští. Už v paraše Jitro jsme narazili na názor, že Tóra v tomto případě nenásleduje chronologický pořádek věcí, nýbrž popisuje věci, které se měly stát až po událostech popisovaných v paraše Ki tisa, tedy po hříchu uctívání zlatého telete.

Zatímco Rambam chápe vybudování fyzického svatostánku s ohledem na lidskou potřebu něco mít, moci se něčeho dotknout, Raši se domnívá, že stavba svatostánku měla představovat určitý druh usmíření za hřích uctívání zlatého telete. V tom případě by bylo možné říci, že pokud by Jisra'el nezhřešil, pak by příkaz zbudovat svatostánek, přinášet v něm oběti a konat předepsané obřady, vůbec nemusel být vydán. Tak či onak oba komentátoři i jejich následovníci se shodují v tom, že vybudování svatostánku a veškerého

vybavení, včetně archy úmluvy, pokryté tepaným zlatem a ozdobené sochami cherubů, nepředstavuje modloslužbu, nýbrž se jedná o ústupek lidské potřebě vztáhnout se i v případě Všemohoucího k něčemu, co člověk může vidět, cítit, nahmatat, slyšet, navštívit. Není třeba se podívat nad tím, že naši předkové měli zapotřebí budovat si svatostánek a přinášet oběti. I naše liturgie, ač by se mohla odehrávat kdekoli, probíhá především v synagogách a my si synagogy rovněž snažíme vyzdobit nejlépe, jak jen je v našich silách a možnostech.

Nepřinášíme oběti, ale při modlitbě se stále otáčíme směrem k Jeruzalému, kde byly přinášeny. A i když je náš Bůh všudypřítomný a vše přesahující, přesto má pro nás mimořádný význam Erec Jisra'el se všemi posvátnými místy.

Uvědomit si naši pozemskost není nic špatného. Ale nemusíme kvůli tomu zůstat už navždy přizemní.

Čím se to vůbec provinil Amalek?

„Pamatuj, co ti udělal Amalek cestou při tvém východu z Egypta. ... Nezapomeň!“ (Devarim 25:17–19)

Na nedostatek nepřátel, kteří by nás v průběhu dějin chtěli zničit, si coby židovský národ rozhodně nemůžeme stěžovat. V tomto ohledu je Amalek jen jeden z mnoha. Avšak naše tradice mu vyhradila zvláštní místo mezi všemi zlosyny a to dokonce takové, že poslední šabat před svátkem Purim, kde si připomínáme vítězství nad posledním amalekovcem Hamanem, věnuje maftir a haftaru k připomenutí toho, co nám Amalek udělal. Amalek byl první, kdo zaútočil na Jisra'el po jeho odchodu z Egypta. Zvěst o tom, co se stalo faraonovi, když chtěl Jisra'el přivést zpět do otroctví, se roznesla po všech krajích a kmenech, ale Amaleka ani to nezastavilo. Abychom porozuměli tomu, jak a čím se Amalek provinil, podívejme se pozorně na celý verš, který čteme jako maftir tento týden: „Pamatuj, co ti udělal Amalek cestou při tvém východu z Egypta. Jak se nebál Boha a přepadl tě na cestě a napadal všechny zesláblé opozdilce za tebou a ty sám jsi byl unavený a vyčerpaný.“

Už jen samotný útok na slabé a nemocné je hodný zavržení. To, co Amalek dělal, nebyl zkrátka ani na okamžik útok vedený podle elementárních válečných pravidel, kdy proti sobě stojí bojovníci, nikoli vojáci proti neozbrojeným, slabým a bezbranným. Dnes by se to chápalo jako válečný zločin, Tóra to chápe jako prachobyčejnou odpornost. Verš ale rovněž zmiňuje to, že se Amalek nebál Boha. To, že se nikdo nebojí Boha, že mu chybí ona *jir'at šamajim*, tedy bázeň před nebesy, není žel nic neobvyklého.

Proč ale Tóra tuto vlastnost výslovně zmiňuje u Amaleka? Jeden ze základních aspektů bohobojnosti, tedy

bázně před Bohem, je vědomí toho, jak Bůh zasahuje a ovlivňuje tento svět. Bohobojný člověk se netřese hrůzou v koutku a neděsí se, když má vystrčit nos, to by byl velký omyl. Jir'at šamajim není žádná hrůza nebo děs z bouřky, tato bázeň v sobě nese uvědomění si Boží přítomnosti ve veškerém běhu universa.

Bohobojný člověk si je této přítomnosti nejen vědom, ale je rovněž schopen pochopit, že je to určitý způsob komunikace Boha s námi. V našem světě už nemáme proroky, kteří by nám přímo a doslovně zvěstovali to, co jim řekl Bůh osobně nebo prostřednictvím andělů. Známa anekdota také říká, že když má někdo potřebu mluvit k Bohu, ať jde k duchovnímu, ale má-li někdo pocit, že Bůh mluví k němu, nechť raději vyhledá psychiatra. Mít bázeň před nebesy znamená, že chceme-li naslouchat jeho hlasu, musíme naslouchat světu kolem sebe. Ten, kdo se nebojí Boha, kdo nemá před ním bázeň, je k okolnímu světu slepý a nevidí a nechápe ani divy a mocné činy, které Bůh učinil v Egyptě, natož pak ty „obyčejné“ každodenní zázraky a projevy Boží přítomnosti ve světě. Nebát se Boha znamená nemít v úctě nic, než svou pýchu. Takový člověk není jen zlý vůči ostatním, ale chová se špatně vůči všem a všemu okolo sebe. Je bezohledný k lidem, ke zvířatům, k rostlinám, k životnímu prostředí. Je lhostejný a nešťtí se ničeho. Morálka je pro něj prázdným pojmem. Je to samolibý egoista. I král Agag, nad kterým se Šaul nejprve slitoval, si cestou k proroku Šmuelovi říká: „Tak jsem přece jen unikl smrti.“ I v poslední chvíli myslí jenom na sebe. Tak tedy: „Nezapomeň!“